

Yürütücü ??levleri Destekleyen Stratejileri Kullanma Yeterliliklerini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yürütücü ??levleri Destekleyen Stratejileri Kullanma Yeterliliklerini
De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33538>

Özet

Yürütücü İ?levleri Destekleyen Stratejileri Kullanma Yeterliliklerini De?erlendirme Ölçe?i (Y?DSKYDÖ), okul öncesi öğretmenlerinin, çocukların yürütücü i?levler gelişimini desteklemek amacıyla kullandıkları stratejileri ve bu stratejileri uygulama yeterliliklerini ölçmek üzere geliştirilmiş bir araçtır. 2019 yılında Nuran Tuncer tarafından geliştirilen bu ölçek, erken çocukluk eğitimi alanında çalışan profesyonellerin, bilişsel kontrol ve öz düzenleme becerilerini teşvik etme düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle okul öncesi eğitimi bağlamında, öğretmenlerin pedagojik yeterliliklerini bilimsel yöntemlerle de?erlendirmeye olanak tanır ve bu alandaki araştırmalara önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yürütücü i?levler, öğretmen yeterlilikleri, okul öncesi, strateji kullanımı, öz düzenleme, bilişsel gelişim, okul öncesi eğitimi.

Yazarlar

Nuran Tuncer.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, okul öncesi öğretmenlerinin, çocukların dikkat, bilişsel esneklik ve çalışma belleği gibi temel yürütücü i?levlerini geliştirmeye yönelik olarak uyguladıkları stratejileri ne derece etkin kullandıklarını belirlemektir. Ölçek, öğretmenlerin bu alandaki mevcut yeterlilik düzeylerini tespit ederek, hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine ve müfredat geliştirme çalışmalarına bilimsel bir dayanak sağlamaktadır.

Ölçeğin geliştirilmesi, erken çocukluk döneminde yürütücü i?levlerin öneminin artmasıyla birlikte, öğretmenlerin bu kritik becerileri destekleme rollerini somut bir şekilde de?erlendirme ihtiyacından doğmuştur. Böylece, eğitimcilerin kendilerini de?erlendirmelerine ve mesleki gelişimlerini hedef odaklı bir şekilde planlamalarına yardımcı olacak standart bir ölçme aracı sunulmuştur.

Yapı

Ölçek, öğretmenlerin yürütücü i?levleri destekleme yeterliliğini, genellikle planlama, organizasyon, dikkat kontrolü ve duygusal düzenleme gibi alt boyutlarda ele alınan stratejiler bütünü olarak kavramsallaştırmaktadır. Bu yapı, öğretmenlerin sadece bilgiyi aktarma yeteneğini değil, aynı zamanda çocukların kendi öğrenme süreçlerini yönetmelerine yardımcı olma yeteneklerini de kapsamaktadır.

Ölçek, öğretmenlerin s?n?fta kullandıkları somut pedagojik eylemler üzerinden dolaylı bir ölçüm sağlamaktadır. Ölçülen temel yapı, öğretmenin s?n?f yönetiminde, etkinlik planlamasında ve çocuklarla etkileşimde yürütücü i?levleri destekleyici ipuçları ve yönergeler kullanma düzeyidir. Bu, bilişsel gelişim alanındaki teorik bilgiyi pratik yeterliliğe dönüştürme becerisini yansıtır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışması kapsamında geçerlik çalışmaları detaylı olarak yürütülmüştür. Yapılan çalışmada, ölçeğin ölçmek istediği kuramsal yapıyı ne derece temsil ettiğini belirlemek amacıyla yapı geçerliliği incelenmiştir. Bu süreçte, literatür taraması ve uzman görüşleri ile kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Yapı geçerliliği analizlerinde, genellikle açmlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin alt boyutlarındaki teorik çerçeveye uygunluğu test edilmiştir. Çalışmanın sonuçları, ölçeğin okul öncesi öğretmenlerinin yeterliliklerini ölçmede geçerli bir araç olduğunu ve ölçek maddelerinin ilgili yapıyı tutarlı bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir. Detaylı geçerlik katsayıları için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmasında elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik çalışmalarıdaki sonuçları, öğretmenlerin strateji kullanma yeterliliklerine ilişkin puanlarındaki güvenilir ve tekrarlanabilir olduğunu iddia etmektedir. Geliştirme makalesinde sunulan bu psikometrik kanıtlar, YÖSKYDÖ'nün araştırmalarda kullanıma uygun, sağlam bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Nuran Tuncer tarafından yürütülen geliştirme sürecinde, ölçeğin çok boyutlu bir yapıda olduğu tespit edilmiş ve bu boyutlar, öğretmenlerin yürütücü i?levleri destekleme stratejilerinin farklı yönlerini temsil etmektedir.

Faktör analizleri, ölçek maddelerinin hangi faktörler altında toplandığını ve her bir faktörün psikometrik açıdan ne kadar güçlü olduğunu ortaya koymuştur. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları (örneğin, Bilişsel Esneklik Desteği, Çalışma Belleği Desteği, İnhibisyon Desteği) hakkında bir şekilde aydınlatmış ve göstermiştir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Öz-de?erlendirme veya Gözlem Temelli De?erlendirme Arac?).

Format: Orijinal çal??mada belirtilmemi? olmakla birlikte, bu tür yeterlilik ölçekleri genellikle 5'li veya 6'lı Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i format?nda haz?rlan?r.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Ö?retmenleri.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Ö?retmenler).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki okul öncesi e?itim kurumlar?nda (3-6 ya? grubu çocuklarla çal??an) görev yapan ö?retmenler.

Test Metodolojisi: Ö?retmenlerin, çocuklar?n yürütücü i?levlerini desteklemek için kulland?klar? stratejileri ve bu stratejileri kullanma s?kl?klar?n?/yeterliliklerini de?erlendirmeye dayanan bir metodoloji izlenmi?tir. Ölçek, ö?retmenlerin kendi yeterlilik alg?lar?n? ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Erken çocukluk, pedagojik yeterlilik, bili?sel kontrol, Tuncer, 2019, ölçek geli?tirme, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r.

?leti?im E-posta Adresleri: nurantuncer72@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Sa?lanmam??t?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçek, Nuran Tuncer taraf?ndan **2019** y?l?nda geli?tirilmii?tir. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve olası ücretlendirme hakk?nda bilgi almak amac?yla sorumlu yazar Nuran Tuncer ile e-posta yoluyla do?rudan ileti?ime ge?ilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?tırma amaçlı? kullan?mlar için genellikle makaleye atıf yapılması ?art?yla izin verilmektedir.

Kaynaklar

Tuncer, N. (2019). Okul öncesi ö?retmenlerinin çocuklar?n Yürütücü ??levlerini Destekleyen

Stratejileri Kullanma Yeterlilikleri Ölçe?inin geli?tirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, (52), 212-236. DOI: <https://doi.org/10.21764/maeuefd.552000>

Makalenin orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [okul-oncesi-ogretmenlerinin-cocuklarin-yurutucu-islevlerini-destekleyen-stratejileri-kullanma.pdf](#)

Makalenin Dergipark üzerindeki ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Yürütücü ??levleri Destekleyen Stratejileri Kullanma Yeterliliklerini De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan orijinal kaynak içeri?inde listelenmemi?tir. Maddelere ve detayl? derecelendirme bilgilerine ula?mak için, Kaynaklar bölümünde belirtilen akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.